

Läraren som skrev på natten

Berättelse

Selma Lagerlöf föddes år 1858 på en gård i Värmland. Gården hette Mårbacka. När hon var liten hade hon ont i höften, och därför haltade hon när hon gick. Hon kunde inte springa och leka som andra barn, så hon satt ofta inne. Där lyssnade hon på sagor och berättelser, och hon började tycka mycket om ord.

Selma ville bli lärare. Hon flyttade till Stockholm och studerade, eftersom hon ville ha ett eget yrke. Sedan fick hon arbete på en flickskola i Landskrona. På dagen undervisade hon eleverna. På kvällen och natten skrev hon i sitt lilla rum.

År 1891 kom hennes första bok. Den heter *Gösta Berlings saga*. Boken var full av fantasi och känslor, och snart blev Selma känd. Då kunde hon sluta som lärare och bara skriva.

Hennes mest kända bok är *Nils Holgerssons underbara resa*. Den handlar om en pojke som blir mycket liten och flyger över Sverige på en gås. Först var boken en skolbok, eftersom barnen skulle lära sig om Sverige. Men många älskade boken, och den finns nu på många språk.

År 1909 fick Selma Nobelpriset i litteratur. Hon var den första kvinnan i världen som fick det priset. Med pengarna köpte hon tillbaka Mårbacka, gården där hon var född.

Selma brydde sig om andra människor. När det blev farligt i Tyskland hjälpte hon en judisk författare att fly till Sverige. Selma Lagerlöf dog på Mårbacka år 1940. Hennes böcker läses fortfarande.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en gård	ett hus på landet med mark och djur
att halta	att gå ojämnt för att ett ben gör ont
ett yrke	ett arbete man har lärt sig
en flickskola	en skola bara för flickor
att undervisa	att lära ut till elever
fantasi	tankar och bilder som inte är verkliga
känd	många människor vet vem man är
en gås	en stor fågel som ofta lever på en gård
ett pris	en belöning man får för något bra
att bry sig om	att tycka att någon är viktig
en författare	en person som skriver böcker

ORD	FÖRKLARING
att fly	att lämna en farlig plats

Läsförståelsefrågor

1. Varför satt Selma ofta inne när hon var barn? a) Hon hade ont i höften och kunde inte springa. b) Hon tyckte inte om andra barn. c) Hon måste hjälpa till på gården.
2. Vad gjorde Selma på dagen i Landskrona? a) Hon skrev böcker. b) Hon var lärare i en skola. c) Hon reste runt i landet.
3. Vad handlar boken om Nils Holgersson om? a) En pojke som blir liten och flyger över Sverige. b) En lärare i Landskrona. c) En gård i Värmland.
4. Vad köpte Selma med pengarna från Nobelpriset? a) Ett hus i Stockholm. b) En ny skola. c) Gården Mårbacka.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**. a) Selma skrev sina böcker på natten medan hon var lärare. b) Selma var den första kvinnan som fick Nobelpriset i litteratur. c) Selma hade tre barn.
6. Varför studerade Selma i Stockholm? Svara med en mening.
7. Vad hände efter att Selmas första bok kom ut? Skriv en eller två meningar.
8. Selma "brydde sig om andra människor", står det i texten. Vilken handling i texten visar det? Förklara kort.

Facit

1. a
2. b
3. a
4. c
5. 1. ja, b) ja, c) det står inte i texten
6. Exempel på svar: Hon studerade för att bli lärare och få ett eget yrke.
7. Exempel på svar: Boken blev känd, och Selma kunde sluta som lärare och bara skriva.
8. Exempel på svar: Hon hjälpte en judisk författare att fly till Sverige när det var farligt i Tyskland.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Tema: drömmar och yrke. Berättelsen visar hur Selma kombinerade arbete och skrivande. Fråga 8 är en enkel inferensfråga där eleven ska koppla en handling till en egenskap.

Diskussionsfrågor

- Selma drömde om att skriva böcker. Vad drömmer du om att göra?
- Hon arbetade som lärare och skrev samtidigt. Är det svårt att göra två saker samtidigt? Berätta.
- Tycker du om att läsa? Varför eller varför inte?
- **Skriv (3 meningar):** Berätta om en bok eller en berättelse som du tycker om.

Källor och faktagranskning

- Selma Lagerlöf – Wikipedia (svenska): https://sv.wikipedia.org/wiki/Selma_Lagerlöf
- Selma Lagerlöf – Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (skbl.se): <https://skbl.se/sv/artikel/SelmaLagerlof>
- Selma O L Lagerlöf – Svenskt Biografiskt Lexikon (Riksarkivet): <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=10922>
- Selma Lagerlöf – Litteraturbanken: <https://litteraturbanken.se/red/forfattare/LagerlofS/presentation/>
- Nelly Sachs – Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Nelly_Sachs

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf föddes 20 november 1858 på gården Mårbacka i Östra Ämtervik, Värmland, och dog där 16 mars 1940. Hon hade en skada i höften sedan barndomen och rörde sig med hälta. Hon utbildade sig till lärare i Stockholm (1882–1885) och arbetade som lärarinna i Landskrona 1885–1895. Debutromanen "Gösta Berlings saga" kom 1891. "Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige" (1906–1907) skrevs ursprungligen som en läsebok i geografi för skolan. Hon fick Nobelpriset i litteratur 1909 (första kvinnan) och valdes in i Svenska Akademien 1914 (första kvinnan). Med Nobelpengarna köpte hon tillbaka Mårbacka. Strax före sin död hjälpte hon den judiska författaren Nelly Sachs och hennes mor att fly från Nazityskland till Sverige 1940. Mindre osäkerhet: den exakta medicinska orsaken till hennes barndomsförlamning beskrivs olika i olika källor; här anges enbart att hon hade en höftskada och hälta, vilket källorna är överens om.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.